

## REFORMA ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE – UN IMPERATIV AL SECOLULUI XXI

Țarălungă Victoria, *doctor în drept, conferențiar universitar, Catedra de Drept a Facultății de Drept și Științe Sociale, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți.*

Nowadays, criticism of the UN is related to excessive bureaucracy, to the parallelism in the functions of many of its structures. In addition, the UN is accused of reacting more to crises than preventing them. The selective interest of the United Nations in conflicts in different regions of the world gives reasons to assert the presence in its activity of double standards. Especially, the UN authority has been greatly undermined by such events as the United States's actions in Iraq and Yugoslavia, after which many have questioned international law in general and United Nations, in particular. Thereat, there are a lot of statements that the United Nations is in the deepest crisis and there is a set of proposals and views on the content and essence of the need for UN reform.

In this article, the author argues the opportunity of UN reform, elucidating some current gaps in the work of this international organization and coming up with concrete recommendations to remedy them.

**Key words:** *United Nations, reform, UN Security Council, UN General Assembly, Economic and Social Council, Trusteeship Council.*

Dreptul internațional este denumit uneori „dreptul ONU”. În anul 1945, după suferințele și lipsurile trăite, crimele împotriva umanității comise în perioada celui de-al Doilea Război Mondial, comunitatea internațională a dezvoltat un concept fundamental nou al dreptului internațional - conceptul conform căruia trebuie să existe norme și principii cu caracter universal supranațional. Pentru punerea în aplicare a acestui concept, în 1945, a fost creată o organizație fundamental nouă - Organizația Națiunilor Unite (ONU). În același an, se pun bazele principiilor fundamentale ale dreptului internațional, acestea menținându-și fermitatea pentru multe decenii. Unul dintre cele mai eficiente instrumente pentru a asigura punerea în aplicare a principiilor fundamentale și normelor internaționale rămâne a fi ONU. Cu toate acestea, trebuie să constatăm că în prezent, fără a-și pierde importanța, normele-principii nu au dobândit mecanismele corespunzătoare de protecție și punere în aplicare.

Practica politicii externe moderne a statelor se reduce la opoziția unui principiu altuia în favoarea propriilor interese geopolitice, iar decizia de a respecta principiile dreptului internațional a dus la apariția „dublelor standarde”, în funcție de părțile implicate în conflict. La etapa actuală de dezvoltare a relațiilor internaționale, din ce în ce mai clară este necesitatea unei acțiuni prompte și coordonate împotriva amenințărilor cu caracter global. Să răspundă în mod eficient la aceste amenințări și provocări pot doar mecanismele care funcționează în cadrul structurilor legitime care posedă suficientă autoritate morală pentru ca deciziile lor să aibă un caracter general-acceptat și să nu provoace acuzații de arbitrar și standarde duble.

În legătură cu aceasta, sunt tot mai multe declarații că ONU se află în cea mai profundă criză și există un set de propuneri și puncte de vedere privind conținutul și esența necesității reformei ONU. Bunăoară, într-un discurs al său, J. Ghirgon, directorul Centrului de Cercetare „G8” de la Universitatea din Toronto a afirmat că „Consiliul de Securitate al ONU, Carta ONU, însăși structura acestei organizații nu răspund provocărilor secolului XXI. ONU a fost creată în interesul statelor-națiuni suverane, iar în epoca globalizării aceste state se apropie de sfârșit” [2, p. 256].

Critica la adresa ONU este legată de birocratizarea excesivă, de paralelismul existent în funcțiile mai multor structuri ale acesteia. În plus, ONU este acuzată că mai mult reacționează la crize, decât le previne. Interesul selectiv al Națiunilor Unite în conflictele din diferite regiuni ale lumii oferă motive să se afirme de prezența în activitatea sa a standardelor duble. În mod deosebit, autoritatea ONU a fost în mare măsură subminată de asemenea evenimente, ca acțiunile Statelor Unite ale Americii în Irak și Iugoslavia, după care mulți au pus la dubii dreptul internațional în general și, Organizația Națiunilor Unite, în special.

Motivele situației de criză în care se află ONU își au originea în istoria dezvoltării Organizației. Ar putea fi evidențiați mai mulți factori care au influențat oarecum apariția și dezvoltarea unei crize sistemice a principalului for internațional al contemporaneității:

În primul rând, trebuie de remarcat faptul că există interese calitativ diferite ale statelor membre ale ONU. Egalitatea juridică acordată membrilor ONU în conformitate cu principiul universal al egalității suverane a statelor nu a condus nici măcar la cea mai mică încercare de a nivela contradicțiile dintre statele „mari” și „mici” (marile puteri și alte subiecte ale dreptului internațional). În a doua jumătate a sec. al XX-lea, reticența statelor „mici” de a se supune dictaturii marilor puteri s-a manifestat în mod clar. Aceștia din urmă nu consideră necesar să ia în considerare specificul unui număr mai mare de state care nu se află printre marile puteri, ci își apără interesele naționale. În practică, aceasta a fost exprimată într-o atitudine negativă sau indiferentă vizavi de Consiliul de Securitate al ONU, față de compoziția și structura sa.

Mai mult, se remarcă ambiguitatea conceptului de „marile puteri” în condițiile relațiilor internaționale moderne. Nu este deloc clar care este astăzi criteriul pentru determinarea „măreției” unui stat: prezența armelor nucleare, un nivel ridicat de dezvoltare economică și tehnico-științifică, autoritatea internațională (apropo, o categorie foarte nesigură), o poziție geopolitică și strategică avantajoasă, mărimea teritoriului, viața sau altceva. Cei mai pretențioși în această privință sunt în mod tradițional Germania și Japonia, lipsiți de oportunitatea de a deveni inițial membri ai Consiliului de Securitate al ONU, dar care doresc să ia revanșa în ultimele decenii.

Următoarea circumstanță importantă a fost dezmembrarea URSS și slăbirea serioasă a Federației Ruse ca succesor al acesteia, precum și dispariția sistemului mondial bipolar și formarea mai multor centre mondiale de opoziție reciprocă (Est-Vest-Sud).

Problemele internaționale în condițiile moderne au devenit mai complexe, iar securitatea internațională se datorează unor factori noi. Problema non-proliferației armelor nucleare a devenit extrem de urgentă, în timp ce securitatea nucleară a fost actualizată nu doar din punct de vedere militar, ci și datorită dorinței crescânde a unui număr mare de țări de a dezvolta energia nucleară sau de a crea tehnologii cu dublă utilizare.

Un alt factor care a influențat dezvoltarea crizei sistemului ONU din anii 1990 a fost complexitatea naturii conflictelor regionale, ceea ce a făcut ca soluționarea lor să fie extrem de dificilă. Creșterea constantă a birocrăției ONU a determinat, în cele din urmă, neputința organizațională și structurală. Astăzi, un sistem extins al ONU include un număr foarte mare de diferite programe, unități structurale, care se dublează adeseori datorită competenței, obiectivelor și funcțiilor neclare. Acest lucru a afectat în mod negativ bugetul ONU, care a început să fie format și gestionat extrem de irațional.

În cele din urmă, comunitatea internațională, destul de conștientă de amploarea crizei sistemice a Organizației, de multe ori are opinii diametral opuse cu privire la scopurile și obiectivele reformei ONU, căile și mijloacele de implementare a reformei.

În noul context internațional din anii 90 dar și după 11 septembrie 2001, dezbaterile privind reforma ONU au fost la ordinea zilei, fiind vizate patru mari chestiuni legate de:

1) Rezolvarea finanțării (doar o treime din statele membre n-au datorii, SUA având mari restanțe iar Rusia neplătind) în condițiile multiplicării operațiunilor ONU;

2) compensarea problemelor economico-sociale și de mediu prin înființarea unui Consiliu de Securitate Economic;

3) asigurarea unei armate permanente omogene, așa cum sugerează art. 45-47 din Carta ONU referitoare la Comitetul de Stat-Major, care să înlocuiască actualele forțe ale ONU formate din militari antrenați de statele-membre, ale căror costuri sunt suportate de ONU;

4) reformarea Consiliului de Securitate însuși [3].

În pofida multitudinii criticilor aduse ONU, considerăm că această organizație internațională totuși are încă suficient potențial pentru a deveni un instrument politic eficient pentru rezolvarea problemelor mondiale, un garant recunoscut pentru stabilitatea globală și regională. Cu toate acestea, pentru a atinge un asemenea obiectiv, este necesar să se realizeze reforme care afectează principalele organe ale ONU. Principala, dar în același timp, cea mai dificilă și controversată este reforma Consiliului de Securitate.

Principalele motive pentru necesitatea reformării Consiliului de Securitate al ONU sunt considerate a fi următoarele [12, p. 6-7]:

1. *Apariția noilor state și schimbarea radicală a situației internaționale.* În cadrul Conferinței ONU de la San Francisco din aprilie 1945 doar 50 de state au semnat Carta ONU. Astăzi, numărul membrilor ONU a crescut până la 193 de state, incluzând și țări africane și asiatice.

2. *Rolul mai important al Consiliului de Securitate după războiul rece.* În timpul Războiului Rece, Consiliul de Securitate a fost în cea mai mare parte locul în care cele două superputeri principale (SUA și URSS) s-au confruntat. Oricum, după căderea zidului Berlinului rolul său profund s-a schimbat: a încetat a fi un instrument paralizat și în schimb a devenit locul în care sunt luate decizii practice.

3. *Rolul Consiliului de Securitate ca legislator.* Art. 25 din Carta ONU investeste Consiliul de Securitate cu puterea de a lua decizii cu privire la măsurile care urmează să fie executate de statele membre, inclusiv sancțiuni obligatorii. Aceasta este demonstrat, de exemplu, prin numărul operațiunilor de menținere a păcii desfășurate și prin crizele rezolvate. De asemenea, Consiliul de Securitate a preluat o importantă funcție de administrare teritorială, de exemplu, în Kosovo înainte de independența sa [11, p. 6].

4. Noile amenințări cu care lumea și, în special Consiliul de Securitate, se confruntă (de exemplu: terorismul internațional, terorismul cibernetic, proliferarea nucleară etc.)

5. *Utilizarea forței de către state.* În conformitate cu art. 51 din Carta ONU, statele pot folosi forța armată numai în caz de autoapărare, astfel încât doar numai după ce un atac armat s-a produs. Doctrina dreptului internațional contemporan a interpretat Capitolul VII al Cartei ONU ca conferind Consiliului de Securitate competența de a autoriza statele să apeleze la forța armată ori de câte ori apare o amenințare la adresa păcii. De exemplu, statele ar putea fi autorizate să folosească forța pentru a preveni sau a pune capăt genocidului sau pentru a face față unei amenințări latente care rezultă dintr-o acumulare de arme de distrugere în masă.

Astfel, marile puteri economice și militare continentale: Germania în Europa, și Japonia în Asia, cele două mari puteri învinse în al Doilea Război Mondial, care, fără a fi puteri nucleare, împreună, contribuie azi la bugetul ONU mai mult (cca. 25%) decât China, Franța și Marea Britanie împreună, și aproximativ la fel ca SUA, revendică, pe bună dreptate, câte un post de membru permanent [11, p. 6].

Dar Japonia și Germania nu sunt singurele state cu asemenea pretenții în sec. al XXI-lea după seria revoluțiilor anticolonială, științifico-tehnologică, politico-juridică (de extindere și consolidare a guvernării bazate pe libertate, dreptate și democrație) [4, p. 174-176], căci mai există și alte superputeri regionale sau continentale: India și Brazilia, dar și Pakistan și Argentina, Canada și Australia, Africa de Sud și Egipt, Mexic și Nigeria, Indonezia și Coreea de Sud, Italia și chiar Ucraina, fiecare susținându-și candidatura pe baza puterii economice, a mărimii populației și teritoriului, a puterii militare, a prestigiului național sau a reputației internaționale [3].

La 23 iulie 1997, SUA au propus lărgirea Consiliului de Securitate cu 5 noi membri permanenți: Germania și Japonia, plus alte 3 state în curs de dezvoltare (neprecizate însă) din Asia, Africa și America Latină, provocând reacții diplomatice vehemente ale altor state pretendente și, în primul rând, ale Italiei [3].

Pe de altă parte, apare întrebarea dacă mai trebuie păstrat după 60 de ani sistemul de vot stabilit la finele celui de-al Doilea Război Mondial. Nu este total anacronic și antidemocratic dreptul de veto al celor 5 state victorioase în 1945, cărora le este recunoscută în acest fel puterea de a bloca decizii esențiale ale comunității internaționale, care în prezent are o cu totul altă configurație [6, p. 20].

Astfel, principalele grupuri de state, conturate în procesul de reformă a Consiliului de Securitate, sunt:

1. Grupul celor 4 (G4 - Brazilia, Germania, India și Japonia) urmărește obținerea unor noi locuri de membri permanenți. Propune un Consiliu de Securitate cu 25 de membri, care să adauge numărului actual de membri *șase noi membri permanenți* (membrii G4 și 2 state africane) și patru noi membri aleși.
2. Grupul „Uniting for Consensus” (UFC) - ai cărui principali membri sunt: Italia, Argentina, Pakistan, Mexic - susține un Consiliu de Securitate cu 25 de membri, suplimentarea fiind numai la categoria de *membri nepermanenți* și/sau *crearea unei noi categorii de membri, semi-permanenți*.
3. Uniunea Africană („Consensul de la Ezulwini”) propune un proiect cu 26 de membri, conform căruia, din totalul noilor locuri, *Africii îi vor fi atribuite 2 permanente cu drept de veto și 2 nepermanente*.
4. ACT reprezintă un grup trans-regional de 21 de state care promovează necesitatea *revizuirii modalităților de lucru ale Consiliului de Securitate*, în vederea creșterii responsabilității membrilor acestuia în fața întregii comunități ONU și pentru a spori transparența activității sale.

Principala controversă are în vedere numărul total de membri pe care ar trebui să-l aibă Consiliul reformat și repartizarea acestora pe categorii (membri permanenți și nepermanenți). De menționat, că, în general, nu se planifică acordarea dreptului de veto altor participanți, ceea ce pare logic. Noul veto va complica cu siguranță procesul de luare a celor mai importante decizii, iar Consiliul de Securitate își va pierde mobilitatea.

În ce privește reforma Consiliului de Securitate a ONU, considerăm că cea mai importantă problemă care necesită a fi soluționată este totuși cea care vizează *dreptul la veto* al membrilor permanenți ai acestuia. Statele lumii, în interesul menținerii eficiente a păcii și securității internaționale, ar trebuie fie să renunțe definitiv la dreptul de veto în cadrul Consiliului de Securitate (ceea ce este practic imposibil de realizat, deoarece necesită votul unanim al actualilor membri permanenți ai Consiliului de Securitate, care puțin probabil au intenția de a renunța la acest drept), fie să limiteze acest drept doar la unele aspecte concrete, expres reglementate (un drept de veto „relativ”).

Referindu-ne la reforma Consiliului de Securitate, ar trebui să ținem cont, de asemenea, de nevoia de schimbări în toate celelalte domenii de activitate ale Organizației: domeniul social, economic, umanitar etc. În cele din urmă, întregul sistem al ONU va fi supus revizuirii, aparatul administrativ urmează a fi redus și reorganizat în mod semnificativ, ceea ce va conduce fără îndoială la o creștere a eficienței acestuia, precum și la reducerea semnificativă a costului întreținerii acestuia.

*Reforma Adunării Generale a ONU.* Nici un alt organism interguvernamental din lume nu se bucură de o componentă universală și cuprinde, de asemenea, un spectru atât de larg de subiecte, cum ar fi Adunarea Generală. Ea se ocupă de probleme critice - multe dintre ele interconectate - legate de dezvoltare, dezarmare, educație, mediu, crize de sănătate, asistența umanitară, drepturile omului și combaterea terorismului, și multe altele.

Crearea unor politici eficiente în toate aceste domenii de către Adunarea Generală este, evident, de o importanță crucială pentru popoarele lumii. Pentru a face Adunarea Generală a ONU mai eficientă și mai relevantă, statele membre au discutat despre „revitalizarea” activității sale de aproape 17 ani [13, p. 21]. În acest context, au fost discutate subiecte ce vizează: îmbunătățirea rolului și autorității Adunării Generale; rolul Adunării Generale în problemele de pace și securitate; îmbunătățirea metodelor de lucru ale Adunării Generale.

După cum au remarcat, numeroși delegați, dezbaterile din cadrul Adunării Generale sunt adeseori repetitive, ceea ce a dus la adoptarea unor rezoluții cu caracter repetat, fără a avea un mecanism eficient pentru a evalua punerea lor în aplicare. Reputația Adunării Generale este în mare parte formată prin opoziția priorităților și neîncrederea între statele-membre, în special între Nord și Sud; o agendă dificilă care nu se ocupă neapărat de problemele cele mai urgente pe baze prioritare; discuții repetitive și lungi; procese lente de luare a deciziilor și rezoluții opace sau reciclate, în mare parte fără mecanisme care să asigure sau chiar să evalueze aplicarea actelor Adunării Generale.

Așa cum permite Carta ONU, Adunarea Generală se ocupă de probleme de pace și securitate, dar, potrivit unor surse, este puțin probabil că Adunarea Generală în ansamblu ar fi dornică să preia o parte din problemele nerezolvate ale Consiliului de Securitate. Dacă Adunarea Generală ar prelua aceste probleme, Consiliul de Securitate ar putea probabil să se plângă de încălcarea competenței sale. Și, evident, impedimentele care împiedică Consiliul de Securitate să ajungă la un acord pot, puțin probabil, să se dizolve prin consens în Adunarea Generală.

Unele state membre consideră că Adunarea Generală are un rol în evaluarea activității Consiliului de Securitate, permițând mai multe controale și balanțe în cadrul Organizației Națiunilor Unite. Rapoartele anuale ale Consiliului de Securitate au avut tendința de a fi enumerări cronologice ale deciziilor luate dar nu oferă o analiză aprofundată a motivelor pentru rezultatele concrete.

Potrivit unor surse, cererea Adunării Generale de îmbunătățire a rapoartelor anuale a fost primită cu neglijență și chiar ironic în Consiliul de Securitate. Au fost sugestii ca să existe un grup de state membre – sau în mod alternativ, un ONG – care să prezinte un exemplu al unui raport anual mai ideal care ar putea fi apoi oferit Consiliului de Securitate pentru examinare.

Concomitent, statele-membre ale ONU și-au propus să îmbunătățească metodele de lucru ale Adunării Generale, în special:

1) *Eficientizarea și raționalizarea agendei Adunării Generale a ONU.* În mod tipic, pe ordinea de zi a Adunării Generale au fost mai mult de 300 de puncte. Prin gruparea, bienalizarea, trienalizarea sau eliminarea unor subiecte de pe ordinea de zi, statele membre au fost de acord să fie scurtată ordinea de zi, astfel încât să se poată concentra mai mult pe probleme prioritare.

2) *Reducerea și consolidarea documentației.* Pentru a reduce volumul mare de documentație, statele membre au solicitat Secretarului General să actualizeze notele anterioare pentru examinarea acestora, precum și să consolideze rapoartele. Ele au solicitat Secretarului General, Președintelui Adunării Generale și Președinților Comitetelor Principale să încerce să-și consolideze rapoartele pe subiecte conexe [7].

În schimbul rapoartelor, statele membre au fost încurajate să solicite informații verbal sau în scris sub forma fișelor de informații, anexelor, tabelor etc. Secretarului General i sa solicitat să se asigure că documentația și rapoartele sunt emise cu mult timp înainte de dezbaterile programate și cel puțin în conformitate cu regula a șase săptămâni pentru publicarea simultană a documentației în toate limbile oficiale.

3) *Îmbunătățirea coordonării între Comitetele Principale și metodele lor de lucru.* Birourile Principalelor Comitete au fost invitate să-și intensifice cooperarea și să învețe cele mai bune practici unele de la celelalte. Conducătorii acestora ar trebui să lase la sfârșitul mandatului lor succesorilor un raport privind observațiile și lecțiile învățate.

Fiecare Comitet ar trebui să adopte un program provizoriu de lucru la sfârșitul fiecărei sesiuni pentru următoarea sesiune. Dezbaterile ar trebui să fie interactive și să se extindă discuțiile de grup pentru a permite o informare și discuții aprofundate cu ajutorul experților. Ar

trebui de recurs la sesiunile de întrebări și răspunsuri care să permită un schimb dinamic și sincer cu oficialii, personalul și raportorii ONU. În acest sens, Secretarului General al ONU i sa cerut să prezinte o „notă istorică și analitică asupra practicilor și metodelor de lucru” ale Comitetelor Principale [5].

*Reforma Consiliului Economic și Social al ONU.* Lărgimea și profunzimea Agendei 2030 necesită o orientare strategică mai largă și la nivel de sistem, în ce privește răspunderea față de statele membre. *Rezoluția privind revizuirea completă a politicii quadreniale a activităților operaționale de dezvoltare a sistemului Națiunilor Unite (QCPR)* [8] a subliniat că arhitectura de guvernare a sistemului de dezvoltare al ONU (UNDS) trebuie să poată îmbunătăți coordonarea, coerența și eficacitatea și eficiența activităților operaționale pentru dezvoltare (OP44) și rolul ECOSOC trebuie îmbunătățit pentru a oferi orientări generale, în special prin segmentul său pentru Activitățile Operaționale pentru Dezvoltare (OAS).

Prin urmare, Secretarul General propune instituționalizarea segmentului ECOSOC ca fiind o platformă de responsabilitate pentru performanța la nivel de sistem în raport cu Agenda 2030 și propune să facă acest lucru prin convocarea *sesiunilor bianuale cu focare distincte*, dar complementare.

Prima sesiune a ECOSOC (OAS-I) se va concentra pe:

a) furnizarea de orientări politice privind acțiunile la nivel de sistem la toate nivelurile, care să beneficieze de asistență independentă, evaluări la nivel de sistem și rapoarte anuale privind sprijinul colectiv al sistemului pentru punerea în aplicare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (SDGs).

b) exercitarea controlului asupra coordonării regionale a sistemului de dezvoltare al ONU prin raportarea anuală a rezultatului de mecanisme de coordonare regională nou sincronizate ale UNDS și, pe termen lung, re poziționarea eforturilor.

A doua sesiune (OAS-II) se va concentra pe:

a) furnizarea de orientări organelor de conducere ale sistemului de dezvoltare al ONU pentru a consolida direcția strategică și supravegherea de către statele membre a fondurilor, a programelor și a agențiilor specializate pentru a asigura o abordare comună a punerii în aplicare a Agendei 2030.

b) Furnizarea de orientări privind coordonarea operativă a sistemului de dezvoltare cu ajutorul umanitar, asistență și eforturi de consolidare a păcii, punând în valoare un eveniment ECOSOC reproiectat privind dezvoltarea și de colaborare umanitară, precum și de reuniunea comună a Consiliului și a Comisiei pentru consolidarea păcii, pentru o analiză și o abordare cuprinzătoare a acestor chestiuni [1].

Procesul Programei Globale de aliniere a activității ECOSOC și a Adunării Generale cu Agenda 2030, în cadrul revizuirii impuse de rezoluția Adunării Generale 68/1, este paralelă și complementară re poziționării Activităților Operaționale pentru Dezvoltare a ECOSOC, mandatată prin rezoluția QCPR 71/243. Secretarul general a avansat propunerea sa ca răspuns la un astfel de mandat și cu intenția de a maximiza rolul Activităților Operaționale pentru Dezvoltare pentru a asigura o monitorizare mai eficientă a sistemului de punerea în aplicare a Agendei 2030.

Valoarea adăugată a propunerii Secretarului General constă într-o mai bună concentrare, o mai mare coerență a acestor activități, precum și o mai bună participare pentru îndrumarea și supravegherea sprijinului UNDS pentru Agenda 2030.

Propunerea Secretarului General de a consolida Activitățile Operaționale pentru Dezvoltare a ECOSOC prin înființarea a două întâlniri bianuale ar putea fi implementate prin instituționalizarea OAS-I și OAS-II pe durata a două zile fiecare:

- Prima sesiune (OAS-I) ar putea continua să aibă loc în primul trimestru al anului, ca și în practica curentă.

- A doua sesiune (OAS-II) ar putea fi ținută exclusiv în ce privește segmentul afacerilor umanitare ale Consiliului. De asemenea, aceasta ar putea fi desfășurată aproape de sesiunile organelor de conducere ale entităților subordonate ECOSOC. Aceasta ar maximiza coerența, eficiența și participarea la sesiune.

Cu durata actuală a OAS de trei zile, propunerea Secretarului General ar însemna că prin adăugarea unei zile suplimentare segmentului general pe parcursul anului – ar fi un plus care ar permite o mai bună concentrare, o mai mare coerență tematică, o participare mai bună și mai puternică, sinergii în cadrul activităților, asigurând, în același timp, spațiu pentru a asigura supravegherea și responsabilitatea pentru re poziționarea sistemului de dezvoltare al ONU.

*Reforma Consiliului de Tutelă a ONU.* Consiliul de Tutelă și-a suspendat activitatea la 1 noiembrie 1994, odată cu dobândirea independenței de către statul Palau la 1 octombrie 1994, ultimul rămas sub tutela SUA. Printr-o rezoluție adoptată la 25 mai 1994, Consiliul a decis să-și amendeze propriile reguli și să se mai întâlnească anual sau când situația o impune, la hotărârea sa, la cererea majorității statelor - membre ori a Adunării Generale sau Consiliului de Securitate.

De la încheierea lucrărilor Consiliului de Tutelă în 1994, s-au prezentat mai multe propuneri privind reforma și mandatul acestuia, în special [14]:

1. *Desființarea Consiliului de Tutelă* - propusă de secretarul general Boutros Boutros-Ghali în 1994 (A / 49/10)[15]. Acest lucru ar necesita modificarea Cartei ONU, în conformitate cu capitolul XVIII din Cartă.

2. *Revederea rolului Consiliului de Tutelă*, solicitată de Malta [9] la 16 iunie 1995.

3. *Transformarea misiunii Consiliului de Tutelă* - se pare că statele-membre au decis să păstreze Consiliul de Tutelă. Prin urmare, Secretarul General (Kofi Annan) propune ca acesta să fie reconstituit ca forum prin care statele membre își exercită tutela colectivă pentru integritatea mediului global și a zonelor comune, cum ar fi oceanele, atmosfera și spațiul cosmic [10, p.85].

Suntem de părerea că Consiliul de Tutelă al ONU, în eventualitatea unei reforme, nu ar trebui desființat, ci ar fi binevenit să i se transforme misiunea acestuia în cadrul ONU, concomitent majorându-se numărul membrilor acestui organ. Bunăoară, Consiliul de Tutelă ar putea acorda ajutor și asistență guvernelor statelor slab dezvoltate.

Dacă lăsăm la o parte bravada politicii externe a unor state și reflectăm lucid, atunci devine clar că toate statele din lume, fără excepție, sunt direct interesate în reforma ONU. În primul rând, aceasta se referă, bineînțeles, la țările în curs de dezvoltare care pretind în mod clar un rol mai activ pe scena mondială. Anume cu ajutorul ONU aceste state dobândesc o șansă reală de a-și apăra interesele naționale și colective în soluționarea mai multor probleme internaționale, nemaivorbind de ajutorul extern pentru rezolvarea problemelor interne.

Statele industrializate au nevoie, de asemenea, de reforma ONU. Am menționat deja tendința unor țări, lideri necondiționați în regiunile lor, de a lua locul membrilor permanenți ai Consiliului de Securitate al ONU. Acesta este un argument suplimentar în favoarea faptului că nu toate aspectele vieții internaționale pot fi rezolvate prin mecanismele organizațiilor regionale. În același timp, acest lucru respinge opinia apărută în ultimele decenii precum că necesitatea în ONU a dispărut și că sistemul mecanismelor regionale ar putea înlocui organizația universală.



Avantajele ONU față de organizațiile regionale sunt evidente. Mecanismul universal al Națiunilor Unite face posibilă evitarea afumării unor interese naționale înguste în soluționarea unor conflicte. În plus, așa cum am menționat, ONU are o experiență extraordinară în procesul de consolidare a păcii și în promovarea dezvoltării socio-economice. În fine, însăși caracterul universalității oferă ONU posibilitatea de a acoperi o gamă largă de activități pe care nici o organizație regională nu le poate permite. Astfel, toate sistemele regionale (OSCE, NATO, UE, OSA, UA, CSI și altele) vor fi eficiente în domeniul cooperării cu ONU, însă nu pot să o înlocuiască. În condițiile unui sistem multipolar al relațiilor internaționale, atunci când noi participanți puternici ajung în prim plan și sunt capabili să concureze cu Statele Unite ale Americii, considerată singura superputere, acest lucru este cu atât mai imposibil. Pentru a evita o nouă confruntare globală, plină de consecințe mai grave, ONU reînnoită ar trebui să devină un instrument pentru menținerea echilibrului intereselor dintre principalii participanți. Un proces de reformă de succes va permite Organizației să reacționeze mai rapid la situațiile de criză, iar întregii comunități mondiale - să evite „colțurile ascuțite” în comunicare.

### **Bibliografie:**

1. *A reinvigorated ECOSOC Operational Activities Segment. UNDS repositioning – Explanatory Note #7.* february, 2018 // [on-line].  
[https://www.un.org/ecosoc/sites/www.un.org.ecosoc/files/files/en/qcpr/7\\_%20A%20reinvigorated%20ECOSOC%20Operational%20Activities%20Segment.pdf](https://www.un.org/ecosoc/sites/www.un.org.ecosoc/files/files/en/qcpr/7_%20A%20reinvigorated%20ECOSOC%20Operational%20Activities%20Segment.pdf) (accesat pe 04.02.19).
2. Акаев, А. *Думая о будущем с оптимизмом. Размышления о внешней политике и мироустройстве.* Москва: Международные отношения, 2004.
3. Catalan, G. *Organizarea, funcționarea și reformarea Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite.* Sfera Politicii, 2010 // [on-line].  
[https://www.academia.edu/853996/Organizarea\\_funcționarea\\_și\\_reformarea\\_Consiliului\\_de\\_Securitate\\_al\\_Organizăției\\_Națiunilor\\_Unite](https://www.academia.edu/853996/Organizarea_funcționarea_și_reformarea_Consiliului_de_Securitate_al_Organizăției_Națiunilor_Unite) (accesat pe 12.12.18).
4. Cushman, Coyle D. *The United Nations and how it works.* New York: The New American Library of World Literature, 2003.
5. *Historical and analytical note on the practices and working methods of the Main Committees. Note by the Secretariat. A / 58 / CRP.5, 10.03.2004* // [on-line] <https://undocs.org/A/58/CRP.5> (accesat pe 23.02.19).
6. Moreau, Defarges Ph. *Organizații internaționale contemporane.* Iași: Institutul European, 1998.
7. *Revitalization of the General Assembly by reforming its procedures.* // [on-line] [http://www.ra-un.org/uploads/4/7/5/4/47544571/revitalizing\\_the\\_un\\_general\\_assembly\\_final\\_draft.pdf](http://www.ra-un.org/uploads/4/7/5/4/47544571/revitalizing_the_un_general_assembly_final_draft.pdf) (accesat pe 22.02.19).
8. *Rezoluția Adunării Generale a ONU 71/243(2016) privind revizuirea completă a politicii quadreniale a activităților operaționale de dezvoltare a sistemului Națiunilor Unite* // [on-line] <https://undocs.org/A/RES/71/243> (accesat pe 20.02.19).
9. *Rezoluția Adunării Generale a ONU A/50/142 din 01.02.1996* // [on-line] <https://undocs.org/ru/A/RES/50/142> (accesat pe 15.02.19).
10. *Rezoluția Adunării Generale a ONU A / 51/950 din 14.07. 1997* // [on-line] <https://undocs.org/A/51/950> (accesat pe 15.02.19).
11. Ronzitti, N. *The Reform of the UN Security Council.* Documenti IAI 1013, 2010.
12. *The reform of the Security Council.* Barcelona: Change the World, 2019.
13. Swart, L. *Revitalization of the work of the General Assembly.* // [on-line] [http://centerforunreform.org/sites/default/files/Managing%20change%20-%20202.%20GA%20Revised%20D\\_0.pdf](http://centerforunreform.org/sites/default/files/Managing%20change%20-%20202.%20GA%20Revised%20D_0.pdf) (accesat pe 21.02.19).
14. [on-line] <https://research.un.org/en/docs/tc/reform> (accesat pe 11.02.19).
15. [on-line] [http://legal.un.org/ilc/documentation/english/reports/a\\_49\\_10.pdf](http://legal.un.org/ilc/documentation/english/reports/a_49_10.pdf) (accesat pe 09.02.19).